

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 3 februari 2016

71/2016

Lag

om införande av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Ikraftträdande

Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (69/2016) träder i kraft den 1 januari 2017. Den tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2017 eller därefter samt på arbete som utförts i anställningsförhållanden som omfattas av tillämpningsområdet för lagen om pension för arbetstagare (395/2006) från och med den 1 januari 2017.

På pensionsansökningar som blir anhängiga den 1 januari 2017 eller därefter tillämpas 107 a § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelserna i 171 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tillämpas dock redan den 31 december 2016.

Bestämmelserna i 92 § 1 mom. 6 punkten och 95 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tillämpas på ersättning enligt patientskadelagen (585/1986) och lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) i fråga om försäkringsfall som inträffar den 1 januari 2017 eller därefter.

2 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension fastställs i enlighet med 82 och 83 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare första gången för 2027 för arbetstagare som är födda 1965.

Om arbetsoförmågan börjar före 2027, omvandlas med livslängdskoefficienten endast den pension som tjänats in fram till det att invalidpensionen börjar.

Den utvärdering av arbetslivslängdens utveckling som avses i 218 a § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare görs första gången 2026.

3 §

Uppskovsförhöjning

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1948 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad med vilken begynnelsetidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 68 års ålder upp-

nåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 68 års ålder uppnås.

För arbetstagare födda 1949—1953 beräknas den uppskovsförhöjning som avses i 12 och 16 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tidigast från och med den 1 januari 2017.

Om ålderspensionen för arbetstagare födda 1939 eller tidigare skjuts upp, höjs pensionen med 0,6 procent för varje månad med vilken begynnelsestidpunkten för pensionen skjuts upp till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den då 65 års ålder uppnåtts. Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad då 65 års ålder uppnås.

4 §

Höjd pensionstillväxt under övergångsperioden

Fram till utgången av 2025 tjänas 1,7 procent in i pension per år på arbetsinkomster från ingången av kalendermånaden efter den då 53 års ålder uppnås till utgången av kalendermånaden då 63 års ålder uppnås, om inte arbetstagaren får avträdelsetöd enligt lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994) eller lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) eller någon annan sådan på eget arbete baserad förmån som avses i arbetspensionslagarna än deltidspension eller partiell förtida ålderspension. Om tillväxtprocenten ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig tillväxtprocent på basis av andra arbetsinkomster än sådana som tjänats in efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxtprocenten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka tillväxtprocentsatserna hänför sig.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller även arbetstagare som arbetar i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet när han eller hon fyllt 53 år. Till den teoretiska pensionen fogas då ett särskilt tillägg som beräknas på basis av skillnaden mellan tillväxtprocenten 1,7 och tillväxtprocenten 1,5. Det särskilda tillägget beräknas på basis av de arbetsinkomster som tjänats in i Finland.

Fram till utgången av 2025 är arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift från ingången av månaden efter den då arbetstagaren fyller 53 år till utgången av månaden då arbetstagaren fyller 63 år den arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 153 § i lagen om pension för arbetstagare, höjd med 1,5 procentenheter. Avgiftshöjningen beaktas inte när den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften i enlighet med 153 § i lagen om pension för arbetstagare beräknas. Avgiftshöjningen beaktas inte heller när den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften och arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift i enlighet med 182 § i lagen om pension för arbetstagare beräknas. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas årligen bestämmelser om den höjda procentsatsen för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som ska tillämpas det följande kalenderåret.

5 §

Deltidspension

På sådan deltidspension för arbetstagare födda före 1956 som börjat den 1 januari 2017 eller tidigare tillämpas de bestämmelser som var i kraft den 31 december 2016, och på minskning av efterlevandepension som erhålls av en efterlevande make som får deltidspension tillämpas 91 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan paragrafen lydte den 31 december 2016. Dessutom ska 23 och 24 § i lagen om pension för arbetstagare tillämpas på annan pension efter deltidspension samt 179 § i den lagen på kostnadsfördelningen av

till ålderspension motsvarande deltidspension ändrad pension, sådana paragraferna lydde den 31 december 2016. För deltidarbete som utförts jämsides med deltidspensionen tjänas pension in för arbetsinkomsterna varje år på det sätt som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare och i 4 § i denna lag. Om deltidspensionen har varit indragen utan avbrott i över sex månader, har arbetstagaren inte längre rätt att få deltidspension.

6 §

Arbetspensionsutdrag

Till varje arbetstagare född 1954—1958 sänds ett arbetspensionsutdrag 2017 i enlighet med 75 c § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

7 §

Ålderspension efter arbetslöshetsdagpenningens tilläggsdagar

Trots det som föreskrivs i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare tillämpas på rätten för en arbetstagare född före 1958, som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av den rätt till tilläggsdagar som avses i 6 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), att gå i ålderspension utan förtidsminskning 11 § 1 mom., 12 § 3 mom. och 13 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare sådana de lydde den 31 december 2012.

8 §

Rätt till pension enligt pensionsåldern i tilläggsarrangemang

Om en arbetstagares tilläggsarrangemangsskydd den 3 september 2015, enligt villkoren i ett ikraftvarande anställningsförhållande, grundar sig på att arbetstagaren får pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid en lägre ålder än sin lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs i 11 § 2 och 3 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare, och arbetstagaren när han eller hon uppnår den lägre åldern i anknytning till anställningsförhållandet omfattas av

- 1) ett tilläggsarrangemang som omvandlats från ett registrerat tilläggsarrangemang till en icke-formbunden grupparrangemangsförsäkring,
- 2) en icke-formbunden grupparrangemangsförsäkring som ersätter det tilläggsarrangemangsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa,
- 3) tilläggsarrangemangsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa, eller
- 4) en icke-formbunden grupparrangemangsförsäkring som ersatt ett pensionsarrangemangsskydd som är bättre än minimipensionsarrangemangsskyddet enligt de lagar som nämns i 3 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, sådant det lydde den 31 december 2016, eller motsvarande tilläggsarrangemangsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa,

har arbetstagaren rätt att från detta anställningsförhållande gå i pension enligt lagen om pension för arbetstagare i enlighet med pensionsåldern i tilläggsarrangemangset. Ett ytterligare krav är att det tilläggsarrangemangsskydd som avses i 1—3 punkten har varit i kraft den 1 november 2002.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också när en arbetstagares tilläggsarrangemangsskydd som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten och som anknyter till ett anställningsförhållande som var i kraft den 3 september 2015 har ersatts med ett tilläggsarrangemangsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller en pensionskassa eller när ett arrangemang som avses i 3 punkten har ersatts med en icke-formbunden grupparrangemangsförsäkring.

Om arbetstagarens pensionsarrangemangsskydd enligt villkoren för ett sådant tilläggsarrangemangsskydd som avses i 1 och 2 mom. från den lägre pensionsåldern till pensionsåldern 63 år

helt har ordnats som pension enligt tilläggspensionsarrangemanget och vid åldern 63 år dras arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare av från tilläggspensionen, har en arbetstagare som omfattas av tilläggspensionsarrangemanget rätt att få pension enligt lagen om pension för arbetstagare vid 63 års ålder. Rätten gäller även personer som redan är pensionerade med nämnda tilläggspensionsarrangemang som grund när denna lag träder i kraft och personer som innan denna lags ikraftträdande har uppnått pensionsåldern enligt ett tilläggspensionsarrangemang som avses i 1 mom.

När pension beviljas enligt lagen om pension för arbetstagare i de fall som avses i 1—3 mom. minskas pensionen varaktigt med 0,4 procent för varje månad som pensionen börjar före den lägsta ålder för ålderspension som föreskrivs för arbetstagaren i 11 § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare. När pension beviljas enligt lagen om pension för arbetstagare i de fall som avses i sista meningen i 3 mom. tillämpas dock de bestämmelser som var i kraft vid denna lags ikraftträdande. Närmare bestämmelser om minskning av pensionen enligt lagen om pension för arbetstagare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Om arbetsgivaren innan denna lags ikraftträdande har ordnat ett pensionsskydd för sina arbetstagare där pensionsbeloppet är högre än arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare, höjs inte tilläggspensionskyddet på grund av att arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare sjunker på grund av bestämmelserna i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

Genom att ändra villkoren för tilläggspensionskyddet eller stadgarna för pensionskassan eller pensionsstiftelsen kan ett avdrag som motsvarar pensionshöjningarna enligt lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare göras i tilläggspensionskyddet. Ett villkor för avdraget är att tilläggspensionskyddet har definierats så att arbetstagarens pension enligt lagen om pension för arbetstagare och tilläggspensionskyddet tillsammans bildar ett totalt pensionskydd av en viss storlek och att penningvärdet för det totala pensionskyddet inte kan anses ha sänkts.

När en pensionskassa på grund av ändringarna i lagen om pension för arbetstagare beslutar om ändring av sina stadgar fattas beslutet trots 52 § i lagen om försäkringskassor (1164/1992) med enkel majoritet enligt motsvarande villkor som i 11 § 6 mom. i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995).

9 §

Det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret

Grunden för den årliga förändringen 2017 av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastning av femton procent av den ansvarsskuld eller det pensionsansvar som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

I fråga om Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera avdras från den ansvarsskuld som utgör grund för det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare samt från det sammanlagda beloppet av de ansvarsskulder som avses i 171 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare även det utjämningsbelopp som avses i 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (96/2016).

10 §

Dödlighetsgrundsavsättning

Till en pensionsanstalts utjämningsavsättning ska den 31 december 2016 för att täcka kostnaderna för ändringen i beräkningsgrunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret, i fråga om arbetspensionsförsäkringsbolag från utjämningsbeloppet och i fråga om

71/2016

pensionsstiftelser och pensionskassor från solvenskapitalet, överförs ett belopp som utgör ett procenttal av det ålderspensionsansvar som tillväxt fram till den 31 december 2015 och som fastställts i de beräkningsgrunder för ansvarsskulden eller pensionsansvaret som avses i 166 § i lagen om pension för arbetstagare. Procenttalets storlek fastställs så att de belopp som överförs till utjämningsansvaret vid pensionsanstalter som bedriver verksamhet i enlighet med lagen om pension för arbetstagare sammanlagt kan bedömas motsvara en halv procent av det lönebelopp som 2016 är försäkrat i enlighet med lagen om pension för arbetstagare.

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Bestämmelserna i 10 § tillämpas dock redan den 31 december 2016.

Helsingfors den 29 januari 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä